سرآمد اقتصاد
چهارشنبه-۱۴مرداد ۱۴۰۵-سال دوازدهم-شماره ۲۵۵۲

شتاب در جلوگیری از شکل‌گیری فلرسوزی جدید

گسترش طرح جمع آوری گازهای مشعل نیازمند سرمایه‌گذاری قابل توجه است

گروه نفت و انرژی - محمدحسین سیف اللهی مقدم - جمع‌آوری گازهای مشعل در صنعت نفت ایران با بهره‌برداری از واحدهای جدید فرآورشی و اجرای پروژه‌های کوتاه‌مدت، از روزانه حدود ۷ میلیون مترمکعب پیش از آغاز دولت چهاردهم به بیش از ۱۶ میلیون مترمکعب در روز رسیده است. ظرفیت جمع‌آوری گازهای همراه نفت با اجرای طرح‌های جدید افزایش یافت و هدف‌گذاری برای کاهش فلرسوزی تا ۳۵ میلیون مترمکعب در روز دنبال می‌شود.

گازهای همراه نفت که در جریان تولید نفت خام ایجاد می‌شوند، در صورت نبود زیرساخت‌های لازم برای جمع‌آوری، انتقال، شیرین‌سازی و فرآورش، در مشعل‌ها سوزانده می‌شوند. این روند افزون بر اتلاف منابع انرژی، آثار محیط‌زیستی قابل توجهی در مناطق نفت‌خیز دارد و می‌تواند بر کیفیت هوا و سلامت ساکنان این مناطق اثرگذار باشد.

بر اساس برآوردهای موجود، هم‌اکنون روزانه حدود ۸۰ میلیون مترمکعب گاز همراه نفت در کشور تولید می‌شود. بخشی از این حجم به واحدهای ان‌جی‌ال، تأسیسات پایین‌دستی و شبکه فرآورشی تحویل می‌شود، اما بسته به سطح تولید نفت خام و ظرفیت‌های عملیاتی، روزانه بین ۴۰ تا ۵۰ میلیون مترمکعب گاز همچنان در مشعل‌ها سوزانده می‌شود.

افزایش تولید نفت خام، تولید گاز همراه را نیز بالا می‌برد و به همین دلیل، توسعه هم‌زمان ظرفیت‌های فرآورشی و خطوط انتقال برای جلوگیری از رشد دوباره فلرسوزی ضروری است. در سال‌های اخیر، رشد تولید نفت در برخی میدان‌ها، نیاز به بازنگری و گسترش برنامه‌های جمع‌آوری گازهای همراه را افزایش داده است.

طرح‌های کوتاه‌مدت در کنار پروژه‌های بزرگ فرآورشی

برنامه جمع‌آوری گازهای مشعل در دو مسیر کوتاه‌مدت و بلندمدت پیگیری می‌شود. پروژه‌های کوتاه‌مدت با دوره اجرای ۱۸ تا ۳۰ ماهه طراحی شده‌اند تا بخشی از گازهای مشعل با واگذاری به سرمایه‌گذاران و خریداران بخش خصوصی، در زمانی کوتاه‌تر وارد زنجیره ارزش شوند.

در این چارچوب، پروژه‌هایی از جمله مارون ۵ در شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب، ایستگاه تقویت فشار گاز دهلران و طرح اصلاحی ایستگاه تزریق گاز هفتکل عملیاتی شده‌اند. اجرای پروژه هفتکل، امکان جمع‌آوری و تزریق گازهای مشعل این منطقه را پس از سال‌ها فراهم کرده است.

هم‌زمان، پنج طرح بلندمدت برای ایجاد ظرفیت پایدار فرآورش گازهای همراه تعریف شده است. این طرح‌ها شامل دو قرارداد جمع‌آوری گازهای مشعل در شرق کارون، احداث کارخانه ان‌جی‌ال ۳۲۰۰ در غرب کارون، ان‌جی‌ال ۳۱۰۰ در دهلران و ان‌جی‌ال خارک برای جمع‌آوری گازهای همراه مناطق بهرگان و خارک است.

احداث پالایشگاه‌ها و واحدهای فرآورشی بزرگ برای مهار کامل گازهای مشعل، معمولاً به ۷ تا ۱۰ سال زمان نیاز دارد. با این حال، بهره‌برداری از ان‌جی‌ال ۳۲۰۰ در سال ۱۴۰۲ و ان‌جی‌ال ۳۱۰۰ در مرداد امسال، بخشی از ظرفیت پیش‌بینی‌شده برای فرآورش گازهای همراه را وارد مدار کرده است.

رضا خیلائی، مدیر نظارت بر تولید نفت و گاز شرکت ملی نفت ایران، ظرفیت پایدار پیش‌بینی‌شده در طرح‌های بلندمدت جمع‌آوری گاز مشعل را روزانه حدود یک میلیارد و ۹۰۰ میلیون فوت مکعب اعلام کرده است؛ ظرفیتی که بخشی از گازهای مشعل کنونی و نیاز طرح‌های توسعه‌ای آینده را پوشش می‌دهد.

این ظرفیت نزدیک به تولید یک فاز پارس جنوبی برآورد می‌شود و می‌تواند علاوه بر جلوگیری از شکل‌گیری فلرسوزی جدید، خوراک پایدارتری برای صنایع پایین‌دستی، پتروشیمی‌ها و بخشی از مصرف صنعتی کشور فراهم کند.

۴.۵ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری بخش خصوصی

گسترش طرح‌های جمع‌آوری گازهای مشعل نیازمند سرمایه‌گذاری قابل توجه در احداث خطوط لوله، ایستگاه‌های تقویت فشار، تجهیزات شیرین‌سازی و واحدهای فرآورش است. پراکندگی بیش از ۹۰ نقطه مشعل‌سوزی در هفت استان کشور، هزینه انتقال و ایجاد شبکه‌های جمع‌آوری را افزایش داده است.

بخش قابل توجهی از گازهای مشعل نیز ترش است و فرآورش آن به تجهیزات تخصصی نیاز دارد. تأمین این تجهیزات، به‌ویژه در شرایط محدودیت‌های ارزی و پیچیدگی فرایند ثبت سفارش، یکی از عوامل اثرگذار بر زمان‌بندی اجرای پروژه‌ها به شمار می‌رود.

برای جمع‌آوری بخش عمده گازهای مشعل، حدود ۶ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری برآورد شده است که تاکنون حدود ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار آن از سوی بخش خصوصی تأمین شده است. مدل اصلی اجرای پروژه‌ها نیز بر فروش گاز مشعل به سرمایه‌گذاران استوار است؛ به این معنا که شرکت‌ها گاز را دریافت می‌کنند، آن را فرآورش می‌دهند و با استحصال محصولات گازی و مایعات گازی، درآمد حاصل از طرح را تأمین می‌کنند.

برای افزایش جذابیت اقتصادی پروژه‌ها، قیمت پایه گازهای مشعل در مزایده‌ها بر اساس نوع گاز، ترکیبات آن، میزان مایعات قابل استحصال و هزینه انتقال تعیین می‌شود. در برخی نقاط با هزینه بالای انتقال یا دشواری دسترسی، قیمت پایه گاز تا صفر کاهش یافته تا سرمایه‌گذاران برای ورود به پروژه‌ها انگیزه بیشتری داشته باشند.

از بیش از ۹۰ نقطه دارای مشعل در کشور، تاکنون حدود ۳۰ نقطه به بخش خصوصی واگذار شده است. واگذاری سایر نقاط منوط به حضور سرمایه‌گذاران، نهایی‌شدن مذاکرات، اخذ مجوزها و تأمین مالی پروژه‌هاست. وزارت نفت همچنین از شرکت‌های پتروشیمی و مجموعه‌های پایین‌دستی برای ورود به این طرح‌ها دعوت کرده است؛ زیرا مشارکت این شرکت‌ها می‌تواند پایداری خوراک آن‌ها را در ماه‌های سرد سال افزایش دهد.

در برنامه هفتم پیشرفت، برای جمع‌آوری سالانه ۱۶ میلیارد مترمکعب گاز مشعل تکلیف تعیین شده است که ۱۴ میلیارد مترمکعب آن در حوزه شرکت ملی نفت ایران و ۲ میلیارد مترمکعب در حوزه شرکت ملی گاز ایران قرار دارد. برنامه‌های پیشین برای دستیابی به این هدف بازآرایی شده و فراخوان‌های واگذاری نیز توسعه یافته است.

دولت هدف‌گذاری کرده است تا پایان دولت چهاردهم، حجم گازهای مشعل به حدود ۳۵ میلیون مترمکعب در روز کاهش یابد. تحقق این هدف به تکمیل پروژه‌های جاری، رفع موانع قراردادی و بانکی، تأمین تجهیزات و افزایش مشارکت سرمایه‌گذاران وابسته است.

برای نظارت بر روند پیشرفت پروژه‌ها نیز تجهیزات تصویری و سامانه‌های پایش برخط در حال استقرار است تا اطلاعات طرح‌ها به رصدخانه ملی منتقل شود. انتظار می‌رود این سازوکار، امکان پیگیری دقیق‌تر زمان‌بندی پروژه‌ها و رفع سریع‌تر گلوگاه‌های اجرایی را فراهم کند.

معاون وزیر نفت خبر داد:

تداوم سوخت‌رسانی پایدار با پیشبرد طرح‌های بازسازی تأسیسات آسیب‌دیده نفتی

معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش بر اهمیت تسریع در اجرای این پروژه راهبردی برای تداوم سوخت‌رسانی پایدار، به‌ویژه در پایتخت و نیمه شمالی کشور، تأکید کرد.

به گزارش اقتصادسرآمد، محمدصادق عظیمی فر از روند پیشرفت طرح‌های بازسازی تأسیسات آسیب‌دیده نفتی در شهرک انرژی ری با حضور محمد نوری، دستیار رئیس‌جمهور در پیگیری طرح‌های خاص بازدید کرد.

عظیمی‌فر در این بازدید با اشاره به اهمیت طرح بازسازی تأسیسات آسیب‌دیده نفتی در تداوم سوخت‌رسانی پایدار به پایتخت و نیمه شمالی کشور، اقدامات انجام‌شده در حوزه اطفای حریق، بهینه‌سازی خطوط لوله و توزیع سوخت از مسیرهای پشتیبان را تشریح کرد و از روند مناسب اجرای این طرح خبر داد.

وی در این بازدید گزارشی از پیشرفت عملیات بازسازی تأسیسات آسیب‌دیده نفتی پس از حمله دشمن ارائه کرد و گفت: اتصال مجدد فرودگاه‌ها و نیروگاه‌ها به خطوط انتقال سوخت، راه‌اندازی تلمبه‌خانه در انبار نفت، تعمیر مخازن آسیب‌دیده و همچنین اقدامات انجام‌شده برای راه‌اندازی بارگیری ریلی و جاده‌پیما، از مهم‌ترین اقدام‌های انجام‌شده در این طرح بوده است.

عظیمی‌فر همچنین با اشاره به چالش‌های موجود برای تسریع در ادامه بازسازی تأسیسات، بر ضرورت همکاری همه ذی‌نفعان تأکید کرد.

معاون وزیر نفت افزود: با توجه به اهمیت و جایگاه ویژه این طرح در تداوم سوخت‌رسانی پایدار، به‌ویژه در فصل سرد سال و تأمین سوخت مناطق شمالی کشور، شرکت‌های تابعه شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران با آمادگی کامل و به‌صورت یکپارچه، اجرای شبانه‌روزی این پروژه را دنبال می‌کنند.

محمد نوری نیز ضمن بازدید از بخش‌های مختلف این طرح و حضور در نشست بررسی روند پیشرفت آن، بازسازی تأسیسات آسیب‌دیده نفتی را از پروژه‌های مهم و راهبردی کشور برشمرد و بر ضرورت تسریع در اجرای آن به‌منظور حفظ امنیت انرژی و استمرار سوخت‌رسانی پایدار تأکید کرد.

جدول ۵۷۴

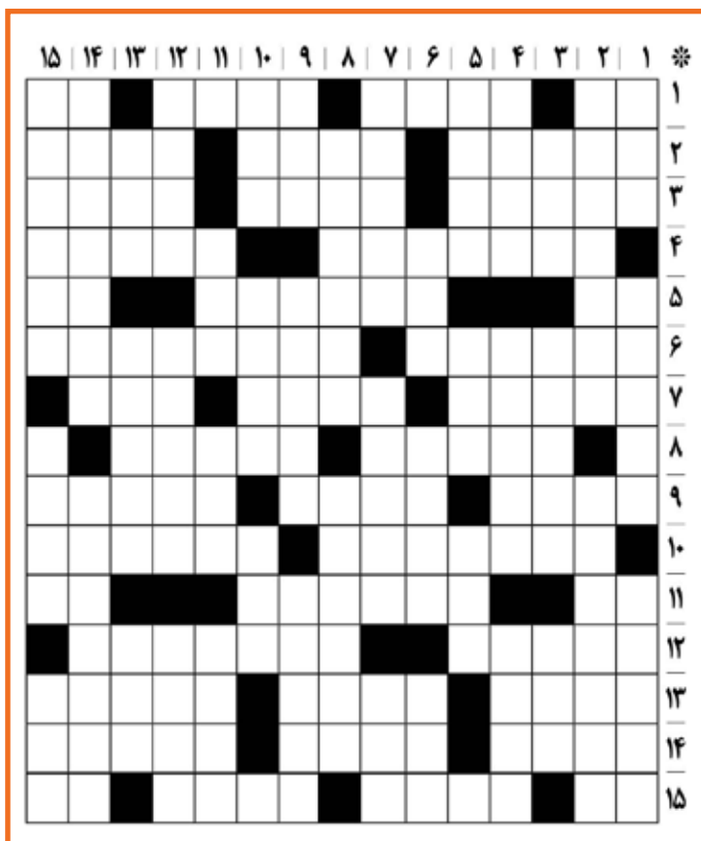

افقی:
۱- ویتامین انعقاد خون - جنبش مقاومت اسلامی فلسطین - گشاینده - نقشه تگلیسی
۲- سخن گستاخانه - دشنام‌گو - خواهش‌های نفسانی
۳- زاده شده - هر سنگ قیمتی - گناهکار
۴- داستانی نوشته هوشنگ مرادی کرمانی - میوه تابستانی
۵- دیدنی فوتبال - برچسب قیمت - راه میانبر!
۶- کلید انتخاب مسیر الکتریکی - بی‌نظم و قاعده
۷- سستی - از آبزیان مهم دریاهای جنوب ایران - گازی قابل اشتعال
۸- میوه عرب - صاحب کتاب سیرالعباد الی المعاد
۹- خجالتی - استاندار قدیم - میخ در گویش عرب
۱۰- نام دیگر تقویم میلادی - ریشخند کردن
۱۱- گروه هم‌سرایان - هرنوع بیماری دردناک مفصلی - تکنیک
۱۲- شلیک پیاپی گلوله - دهکده زیبا و توریستی ماسال گیلان
۱۳- وقت و هنگام - گلدسته - پیشوا
۱۴- جمع شیء - از واحدهای پول قدیم ایران - میراب
۱۵- پاسخ منفی - اجازه‌نامه - برای اینکه - چنین باری به منزل نمی‌رسد

عمودی:
۱- از اجزای سالاد - بی‌شرم - شهر زیره و قالی
۲- عنوان مجتهدان شیعه - کنایه از فرزند
۳- ماده اصلی تهیه کاغذ - میت را با آن شست و شو می‌دهند - بسیار زیاد
۴- اکنون - پی‌درپی بودن - هدف، نشانه
۵- رمانی از آرتور شنیتسلر، نویسنده اتریشی - میدانی در تهران - ایستگاه راه‌آهن
۶- از درندگان - ماهی تن - حکمت ارسطو
۷- دستگاهی در موسیقی ایرانی - چیره‌دستی - کرشمه
۸- بچه‌ای که هنوز به دنیا نیامده - نمایشنامه تراژیک شکسپیر
۹- چراغ آسمان - خوراکی از اسفناج - پرداخت وجه به‌حساب بانکی
۱۰- اندیشه - تدوین‌شده - گازی برای تصفیه آب
۱۱- قدم - دیروز عرب - هلاک و نابودی
۱۲- دربرگیرنده - لازم و ضروری - رقیبان
۱۳- سرسرا - بی‌همتا - از انجیل‌های معتبر
۱۴- از بهترین انواع شناخته شده پنیر در جهان - رنگین کمان
۱۵- نام قدیم تخت‌جمشید - دلواپس - قدر و منزلت

حل جدول شماره ۵۷۳

نگاه

شمارش معکوس بهره‌برداری از بلوک نخست فاز ۱۱ پارس جنوبی

مجری طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی با تشریح آخرین وضعیت اجرای این طرح راهبردی، از برنامه‌ریزی برای دستیابی بلوک نخست این فاز به ظرفیت اسمی تولید طی ۲ ماه آینده خبر داد و گفت: با تحقق تولید روزانه بیش از ۲۸ میلیون مترمکعب گاز خام معادل یک‌میلیارد فوت مکعب در روز، فصل تازه‌ای از توسعه این پروژه با اجرای برنامه تثبیت تولید و ادامه عملیات حفاری در بلوک دوم آغاز خواهد شد.

به گزارش اقتصادسرآمد، فاز ۱۱ پارس جنوبی، به‌عنوان آخرین فاز توسعه‌ای بزرگ‌ترین میدان گازی جهان، یکی از مهم‌ترین پروژه‌های راهبردی صنعت نفت ایران به شمار می‌رود که افزون‌بر اهمیت اقتصادی، به دلیل قرارگرفتن در مرزی‌ترین بخش میدان مشترک پارس جنوبی، نقشی تعیین‌کننده در صیانت از منافع ملی و افزایش سهم ایران از برداشت این مخزن مشترک ایفا می‌کند.

این پروژه با کارفرمایی شرکت نفت و گاز پارس به نمایندگی از شرکت ملی نفت ایران با ارزشی نزدیک به ۴ میلیارد دلار در حال اجراست. هدف نهایی این پروژه دستیابی به تولید پایدار روزانه ۲ میلیارد فوت مکعب گاز خام از این بخش راهبردی میدان مشترک است.

در چهارچوب برنامه توسعه فاز ۱۱ میدان مشترک پارس جنوبی، احداث و نصب تأسیسات دریایی در دو موقعیت مرزی و حفاری ۲۷ حلقه چاه به‌عنوان اهداف اصلی پروژه تعریف شده است؛ برنامه‌ای که با ورود تدریجی چاه‌های جدید به چرخه تولید، نقش مهمی در افزایش ظرفیت برداشت از میدان مشترک پارس جنوبی و کمک به بحران تقاضای گاز ایفا خواهد کرد.

کیوان طریقتی، مجری طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی، در گفت‌وگو با خبرنگار شانا، با اشاره به آخرین وضعیت اجرای این طرح بیان کرد: تاکنون ۱۱ حلقه چاه این فاز وارد چرخه تولید شده و عملیات حفاری، تکمیل و اتصال سایر چاه‌ها نیز مطابق برنامه ادامه دارد.

وی افزود: براساس برنامه‌ریزی انجام‌شده، با تکمیل عملیات حفاری و راه‌اندازی چاه‌های در حال اجرا، پیش‌بینی می‌شود بلوک نخست فاز ۱۱ طی ۲ ماه آینده به ظرفیت اسمی تولید بیش از ۲۸ میلیون مترمکعب گاز خام در روز، معادل یک‌میلیارد فوت مکعب برسد و پس از آن، پروژه وارد مرحله تثبیت تولید شود.

مجری طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی تصریح کرد: تحقق این ظرفیت، فقط به معنای افزایش تولید نیست، بلکه گامی مهم در مسیر صیانت از منافع ملی، افزایش برداشت از بخش مرزی میدان مشترک و تقویت امنیت انرژی کشور به شمار می‌رود؛ به‌ویژه آنکه این میزان تولید، سهم قابل توجهی در تأمین گاز مورد نیاز کشور در فصل سرد سال خواهد داشت.

طریقتی گفت: هم‌زمان با ادامه فعالیت‌ها در موقعیت کنونی، مقدمات اجرایی آغاز عملیات حفاری در موقعیت SPD۱۱A نیز در حال انجام است تا روند توسعه میدان بدون وقفه ادامه یابد و برنامه‌های توسعه‌ای مطابق زمان‌بندی مصوب پیش برود.

یکی از مهم‌ترین مقاطع اجرای طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی، هم‌زمانی بخشی از عملیات حفاری با جنگ ۱۲روزه و جنگ تحمیلی سوم بود؛ شرایطی که محدودیت‌های گسترده لجستیکی، افزایش مخاطرات عملیاتی و دشواری تأمین تجهیزات و پشتیبانی را به همراه داشت.

مجری طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی با اشاره به این مقطع حساس گفت: با وجود همه محدودیت‌ها، تلاش شبانه‌روزی کارکنان عملیاتی، متخصصان فنی و نیروهای پشتیبانی سبب شد حتی در همان شرایط دشوار نیز ۲ حلقه چاه جدید وارد چرخه تولید شود و ظرفیت برداشت از میدان افزایش یابد.

طریقتی تأکید کرد: در تمام این مدت رعایت الزام‌های بهداشت، ایمنی و محیط زیست (اچ‌اس‌ئی) در اولویت تصمیم‌گیری‌ها قرار داشت و همه دستورالعمل‌های ابلاغی از سوی مراجع ذی‌صلاح با دقت اجرا شد؛ رویکردی که ضمن حفظ سلامت نیروی انسانی، از تجهیزات، سکوها و تأسیسات راهبردی پروژه نیز به‌خوبی صیانت کرد.

وی با بیان اینکه دستیابی به ظرفیت اسمی، پایان مسیر توسعه فاز ۱۱ میدان مشترک پارس جنوبی نیست، گفت: پس از تحقق تولید روزانه یک‌میلیارد فوت مکعب گاز از نخستین سکوی این طرح، پروژه وارد مرحله تازه‌ای خواهد شد که هدف آن تثبیت تولید، افزایش ضریب اطمینان تأسیسات و تضمین استمرار برداشت از میدان در بلندمدت است.

مجری طرح توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی افزود: در این مرحله، عملیات حفاری در موقعیت کنونی ادامه خواهد یافت، چاه‌های باقی‌مانده تکمیل می‌شوند و ظرفیت‌های جدید نیز برای حفظ تولید پایدار آماده خواهند شد.